

۲۹۷۹۳.۷

باسم الله جل ذكره

آداب الاطفال

چون بعض اهل ایمان

مختصری در دستور شرعی از

برای کسانیکه یاد ندارند احکام و حدود

شریعت رسول اکرم محمد بن عبدالله صلوات الله

علیه را از اطفال و کسانیکه داخل میشوند در این شریعه

محلّه سهله محمدیه ص از این خادم و تلمیذ آل محمد ص خواسته

رد بطوریکه سهل باشد تعلم آن دستور بر اشخاص مذکوره و

کلیف هرکس در شب و روز واضح و روشن باشد بدون اشکال و

تامل لذا این مختصر از اهل عصمت رسول خدا و ائمه هدی

علیهم صلوات الله تقریر و تقریب شد تا اینکه عالی

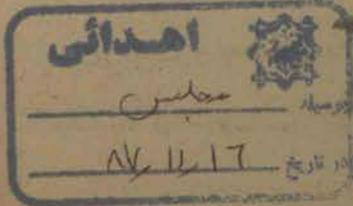
و دانی بدانند صدق سهل و سمح بودن شریعه

محمدیه ص را تقریرات افضل عصر

شهر جمادی الثانیة

۱۳۶۶

قیمت ۱۵ ریال

چاپخانه مینی

در تاریخ ۱۶ آذر ۱۳۶۶

الحمد لله رب المرابين والصلوة على خيرة خلقه محمد
سيد الاولين والآخرين و على آله ساسة العباد اجمعين و اللعنة
على اضدادهم و مخالفينهم الى يوم يجمع فيه الماضين و الغابرين
آمين رب العالمين و بعد چون ديدنه شد در اين دوره از زمان و برهه
از اعصار بسبب قلة عالمين در آفاق ارض و نزره عاملين در بلاد و قري
غريب شدن اسلام و بعيد صغار و كبار از رجال و نساء از احكام و حدود
اسلام مثل بدو اسلام كما اينكه رسول خدا صلى الله عليه و آله خبر داده اند
از پيش قال الاسلام بدء غريباً فسيعود غريباً كما بدء فرمودند اسلام
ابتدا شد غريب پس زود است عودت ميكند غريب مثل آنچه ابتدا شد و
نيز نشر علم يعني احكام و حدود اسلام واجب بود در هر صورت كما اينكه
نيز اين سيد رسل ص فرموده اند لذا خيواسته شد كه ملخص شود آنچه
اين رسول اكرم ص رسالت نموده اند از احكام و حدود از براي سفير
و كبير تا اينكه سهل باشد تعلم آنها و عمل كردن بآنها در اوقات شب و روز و
اين خلاصه مشتمل است بر دو باب باب اول راجع بآداب اطفال تا زمان
بلوغ عقل و باب دوم راجع بآداب مردان و زنها كه اطلاع ندارند
بر احكام و حدود دين اسلام كه از صبح تا شب و از شب تا صبح تكليف
ايشان چيست و چه نحو بايد عمل كنند در اين دين پس گفته ميشود
بمؤن الله المستعان بنحو سؤال و جواب تا اينكه تعلم آسان باشد از

برای عموم ناس اما باب اول که راجع است باطفال

س - طفل ماداميكه در شکم مادر است چه پسر و چه دختر حکمی دارد
ج - بلی بمادر آن کندر دهند تا اينکه اگر حمل پسر است عقل
او محکم شود و اگر دختر است خلقت و خلق او نيكو شود كما اينکه
رسول خدا ص فرموده اند و نیز اسم گذاشته شود كما اينکه آنحضرت ص
فرموده اند .

س - علت اين امر چه خواهد بود

ج - علت اين است كه سقط روز قيامت مؤاخذه خواهد نمود
پدر خود را در ترك اسم او كما اينكه در قول امير ۴ است
س - با معلوم نبودن حمل كه پسر است يا دختر چگونه اسم گذاشته شود
ج - اسم مشترك بين مرد و زن مثل زائده و طلحه و امثال آنها
گذاشته شود كما اينكه رسول اكرم ص فرموده اند

س - چه اسمی خوب است در حال حمل

ج - اسم محمد يا على كه مبارك و پسر خواهد شد اگر خدا
خواهد كما اينكه در قول امام صادق ۴ است و اگر خدا بتعالی نخواست
و دختر شد تغيير داده ميشود اسم كما اينكه در قول رسول ص است

س اگر ترك اسم شد در زمان حمل زن چه وقت اسم گذاشته شود
ج - مستحب است بعد از ولادت با اسم محمد تا هفت روز بعد اگر خواهند
تغيير دهند كما اينكه در قول امام صادق ۴ است و روز هفتم اسم گذاشته
ميشود كما اينكه در قول آن حضرت ۴ است و رسول اكرم ص فرمودند
كسى كه سه ولد داشته باشد و اسم هيچيك را محمد نگذاشته باشد چنان

نموده من را و هر بیت که در آن محمد نام باشد اهل آن صبح و شام
نمایند بخیر کما اینکه امام ثامن ξ فرموده اند و هر خانه که در آن محمد
نام باشد هر روز تقدیس میکند و هر قومی که مشورت کنند و حاضر
شود محمد یا احمد نام و داخل کنند او را در مشورت خودشان خیر
خواهد شد از برای ایشان مشورت کما اینکه رسول خدا ص فرموده اند
و محمد نام داخل جنت شود بکرامت اسم محمد ص کما اینکه در قول
امام صادق ξ است

س - بعد از اسم محمد و علی چه اسمی خوب است

ج - اصدق اسماء عبدالله و عبدالکریم و عبدالرحمن و امثال آنها
است و افضل اسماء انبیاء و ائمه اطهار ξ است

س - این تسمیه یعنی اسم گذاشتن واجب است

ج - بلی کما اینکه امام ثامن ξ فرموده اند

س - این وجوب نام نهادن بر چه کس است

ج - بر پدر است و حق ولد است بر پدر اینکه اسم خوب گذارد
کما اینکه رسول خدا ص فرمودند نه اسمی که مبعوض است مثل عبدالشمس
و حمیراء و امثال اینها که مبعوض است کما اینکه در قول رسول ص
است و آنحضرت ص اسماء قبیحه را تغییر میدادند

س - وجه و علت این امر معلوم است

ج - وجه این است که خواننده میشود در روز قیامت بآن اسم کما اینکه

در قول رسول ص است

س - دیگر طفل مادامیکه در شکم مادر است چه حکم دارد

ج - اطعام کنند مادر را به که خوب میکند خلق و خلق بچه
را کما اینکه در قول رسول ص است

س - طفل بعد از ولادت چه حکمی دارد

ج - مادر آن رطب یا هفت دانه خرما می مدینه یا غیر آن اگر
خرمای مدینه نشد بخورد که طفل چه پسر و چه دختر صاحب حلم
خواهد شد کما اینکه در قول رسول ص است

س - دیگر چه حکم است از برای طفل بعد از ولادت

ج - اذان در گوش راست و اقامة در گوش چپ آن گفتن که
حفظ شود از شیطان کما اینکه رسول خدا ص فرمودند

س - این اذان و اقامة چه وقت باید باشد

ج - پیش از قطع شدن ناف طفل که فزع نکند طفل ابدآ و نرسد
آترا ام الصبیان کما اینکه امام صادق ξ فرمودند

س - دیگر چه حکم است

ج - برداشتن کام طفل بترت سیدالشهدا ξ که امان است و بآب
فرات که شیعه و دوست اهل بیت ξ خواهد شد و اگر ممکن نباشد
بآب آسمان کما اینکه در قول رسول خدا و ائمه هدی ξ است

س - دیگر چه حکم است

ج - عقیقه و تراشیدن سر و تصدق نمودن بوزن موی آن طلا یا
نقره روز هفتم که هر یک واجب است کما اینکه در قول امام ثامن ξ است

س - عقیقه پسر و دختر مساوی است

ج - بلی شتر یا گاو یا گوسفند و بهتر در پسر نر و در دختر ماده

است کما اینکه در اقوال اهل عصمت ۴ است و نهی شده از شکستن استخوان عقیقه و امر شده بدادن پا و ران آن را بقبله و اگر قبله یهودیه باشد ربع قیمت عقیقه بآن داده شود و نهی شده از خوردن عقیقه پدر و مادر و اطعام شود عقیقه ده نفر و اگر زیاده شود افضل است و اگر طبخ شود بهتر است کما اینکه در اقوال ائمه هدی ۴ است

وجه و علت عقیقه معلوم است

ج - بلی وجه آن هر کس مرتهن است روز قیامت بعقیقه کما اینکه در قول امام صادق ۴ است که واجب تر است از قربان س - وجه حلق و تراشیدن سر چه خواهد بود

ج - وجه تطهیر طفل است از موی رحم کما اینکه امام صادق ۴ فرمودند

س - دیگر حکم طفل چه خواهد بود

ج - ختنه نمودن او اگر پسر است که واجب است کما اینکه

در قول امام ثامن ۴ است

س - وقت ختنه چه وقت است

ج - روز هفتم است کما اینکه نیز در قول امام صادق ۴ است

س - اگر تأخیر شود از روز هفتم چگونه است

ج - با کسی نیست و افضل روز هفتم است کما اینکه در قول موسی بن

جعفر ۴ است

س - وجه ختنه معلوم است

ج - بلی وجه بودن آنست طهور جسد و زمین ضجه میکند بسوی

خدا از بول اغلف و کسی که ختنه نکرده کما اینکه در قول امیر ۴ است

س - اگر روز هفتم سر طفل تراشیده نشد و گذا عقیقه نشد و گذا اسم گذاشته نشد این امور واجبست نیز

ج - نه کما اینکه در قول موسی بن جعفر است

س - گفته شد که هر کس رهن است بعقیقه خود روز قیامت

ج - اگر قربانی شود از او یا قربانی کند کافی است از عقیقه

کما اینکه در قول امام صادق ۴ است

اگر بعد از ختنه ثانیاً عودت نمود آنچه ختنه شده بود حکم چیست

ج - ثانیاً واجبست ختنه و قطع آن کما اینکه در حکم امام زمان ۴ است

س - اگر روز هفتم ختنه نشد حکم چیست

ج - ختنه میشود ولو کسی که مسلم شود بعد هشتاد سال کما اینکه

در قول امیر ۴ است

س - دیگر آداب ولد چه خواهد بود

ج - رسول خدا ص نهی فرمودند از زدن اولاد بر گریه آنها

س - وجه این امر چه خواهد بود

ج - وجه بودن گریه آنهاست چهار ماه شهادت ان لا اله الا الله

و چهار ماه صلوات بر محمد و آل او ۴ و چهار ماه دعاء از برای پدر و

مادر کما اینکه در قول آنحضرت ۴ است

س - دیگر از آداب چه خواهد بود

ج - نهی شده از شیر دادن از يك پستان و امر شده بشیر دادن

از دو پستان کما اینکه در قول رسول خدا ص است

س - وجه این امر چه خواهد بود

ج - قراردادن خدا تعالی است در يك پستان طعام ولد را و در دیگری شراب او را کما اینکه در قول آنحضرت ص است و شیر مادر بر ولد بزرگتر است از جهة برکت از شیر غیر مادر کما اینکه امیر ۴ فرمودند
س - مدت شیر دادن چقدر است

ج - مدت رضاع کامل دو سال است و رضاع بیست و یکماه است و کمتر از بیست و یکماه نقص و جور بر ولد است کما اینکه در قول امام صادق ۴ است

س - زن اجبار میشود بر شیر دادن

ج - نه اگر حره و آزاد است بخلاف ام ولد که اجبار میشود کما اینکه امام صادق ۴ فرمودند

س - اگر زن شیر داد چه مقدار حق اجرت دارد

ج - بمقدار بیکه دیگری قبول میکنند که در این صورت مادر احق است بشیر دادن از غیر مادر و الا اگر راضی نشود بآنمقدار از او گرفته میشود و بدیگری داده میشود کما اینکه در قول امام صادق ۴ است

س - اگر زیاده از دو سال مادر شیر داد حق اجرت دارد

ج - نه کما اینکه در قول آنحضرت ۴ است

س - شیر خوب و بد اثر دارد

ج - بای رضاع تغییر میدهد طبع را پس باید اختیار شود در رضاع مثل آنچه اختیار میشود در نکاح از صفات کما اینکه در قول امیر ۴ است
س - بعد از مدت رضاع که دو سال است چه کسی احق است بولد
ج - مادر احق است مادامیکه شوهر نکرده کما اینکه در قول

رسول ص است

س - تا چه وقت مادر احق است بحضانت و پرستاری ولد خود

ج - تا هفت سال کما اینکه در قول ابی الحسن علی بن محمد ۴ است
س - آداب ولد تا قبل بلوغ چه خواهد بود

ج - آداب او چنانست که در قول امام باقر ۴ است زمانیکه سه ساله شد گفته میشود از برای او هفت نوبت بگو لا اله الا الله بعد ترك کنند او را تا اینکه تمام شود سه سال و هفت ماه و بیست روز بعد گفته میشود از برای او بگو محمد رسول الله هفت نوبت و ترك شود تا اینکه تمام شود از برای او چهار سال بعد گفته میشود از برای او هفت نوبت بگو صلی الله علی محمد و آله بعد ترك میشود تا اینکه تمام شود از برای او پنج سال بعد گفته میشود از برای او کدام از دو دست راست و چپ تو است پس زمانیکه دانست آن را برگردانده میشود روی او بقبله و گفته میشود ' برای او سجده کن بعد ترك میشود تا اینکه تمام شود از برای او شش سال پس زمانیکه تمام شد از برای او شش سال تعلیم میشود رکوع و سجود تا اینکه تمام شود هفت سال و زمانیکه تمام شد از برای او هفت سال گفته میشود از برای او بشوی روی خود را و دو کف خود را پس بعد از آنکه شست آن دو را گفته میشود از برای او نماز کن بعد ترك میشود تا اینکه تمام شود از برای او نه سال و زمانیکه تمام شد از برای او نه سال تعلیم میشود وضوء و زده میشود بر آن و تعلیم میشود نماز و زده میشود بر آن پس زمانیکه تعلم نمود وضوء و صلوة را بخشد خدا پدر و مادر او را
س - ولد چه مقدار حق بازی دارد

ج - هفت سال کما اینکه امام صادق ۴ فرموده اند و نیز هفت سال تعلم کتابت میکنند و نیز هفت سال تعلم حلال و حرام میکنند کما اینکه در قول آنحضرت ۴ است

س - چه مقدار ولد را پدر ضم بخود کند و او را تادیب نماید
ج - هفت سال پس اگر رستگار شد و الا خیر در آن نیست
کما اینکه در قول آنحضرت ۴ است
س - حق ولد بر پدر چیست

ج - سه چیز نیکو نمودن اسم او و تعلیم کتابت و تزویج از زمان بلوغ کما اینکه رسول خدا ص فرمودند و نیز امام سجاد ۴ فرمودند حق ولد بر والد واجب است از خوب نمودن ادب او و دلالت کردن بسوی پروردگار و کمک نمودن او بر طاعت در پدر و مادر خودش و امام صادق ۴ فرموده اند تعلیم کنید اطفال خودتان را از علوم و احادیث ما آنچه نفع دهد ایشان را تا اینکه غلبه نکنند بر ایشان دشمنان ما بر ایهای خودشان و نیز امیر ۴ فرموده اند بولد خود حسن ۴ ابتدا میکنم ثورا بتعلیم کتاب خدا و تأویل آن و شرایع اسلام در احکام آن و جلال آن و حرام آن و تجاوز نمیدهم بتو بسوی غیر آن و نیز رسول خدا ص فرموده اند دوست دارید صبیان را و رحم کنید ایشان را و زمانیکه وعده دادید ایشان را چیزی وفا کنید زیرا که ایشان رؤیت نکنند مگر اینکه شما رزق دهید ایشان را و بیوسید اولاد را که بهر بوسه درجه است در بهشت رفتن پانصد سال و اگر دختر است اکرام کند مادر آن را و خوب کنید اسم آنرا و تعلیم نمائید آنرا سوره نور و تعلیم نمائید آن را سوره یوسف

و نازل نکنید آن را غرقه ها و تعجیل نمائید در روانه کردن آنرا بسوی خانه شوهر و نیز فرمودند لازم آید حقوق پدر و مادر را از برای ولد آنچه لازم میآید از حقوق ولد از برای پدر و مادر اگر اسم آن محمداست دشنام ندهند او را و نزنند آنرا و بدی نکنند بسوی آن و کذا اگر اسم ولد فاطمه است دشنام ندهند او را و لعنت نکنند آنرا و نزنند آنرا و نیز فرموده اند از سعادت شخص ولد صالح است و میراث خدا از بنده مؤمن ولد صالح است که عبادت کند خدا را بعد از آن و ولد صالح ریحانه است از خدا یعنی والحمد لله رب العالمین

و اما باب دوم که راجع است بمردان و زنان که اطلاع ندارند بر احکام و حدود اسلام چه اینکه قبل از بلوغ تعلیم نشدند احکام و حدود اسلام را و چه اینکه بعد از بلوغ اختیار اسلام نموده باشند
س - اول چیزیکه بر این دو دسته مذکور است چه خواهد بود
ج - اول گفتن لا اله الا الله و محمد رسول الله ص کما اینکه در قول رسول خدا و ائمه هدی ۴ است

س - بعد از گفتن این دو کلمه دیگر چه واجبست بر این دو دسته مذکور

ج - بعد نماز واجبست بر ایشان

س - نماز چه چیز است

ج - نماز يك ركوع و دو سجود است

س - این ركوع و سجود در شب و روز چند نوبه است

ج - هفده نوبت است

س - این هفده نوبت در چه وقت شب و روز است
 ج - بعد از نصف روز هشت نوبت و بعد از غروب آفتاب هفت نوبت و بعد از صبح دو نوبت
 س - آخر این سه وقت مذکور چه خواهد بود
 ج - آخر وقت اول غروب آفتاب و آخر وقت دوم نصف شب و آخر وقت سوم آفتاب در آمدن است
 س - هر يك از هشت نوبت و هفت نوبت و دو نوبت متصل یعنی با هم باید کرده شود
 ج - در اول دو چهار نوبت متصل و در دوم يك سه نوبت و يك چهار نوبت متصل و در سیم دو نوبت متصل باید کرده شود
 س - اسم این پنج نماز متصل چه خواهد بود
 ج - چهار نوبت اول ظهر و چهار نوبت دوم عصر و سه نوبت سیم مغرب و چهار نوبت چهارم عشاء و دو نوبت پنجم صبح خواهد بود
 س - ظهر و عصر و کذا مغرب و عشاء کدام بیشتر است
 ج - ظهر پیش تر عصر و مغرب پیش تر عشاء است
 س - راه معین شدن هر يك از این پنج نماز مذکور یعنی ظهر و عصر و مغرب و عشاء و صبح بچه خواهد شد
 ج - راه معین هر يك به نیت و قصد است یعنی آن اسم را نیت کنند
 س - همین نیت اسم آن کافی است
 ج - بلی با طلب رضای خدایتعالی با بودن این امر در ضمن يك تکبیر پس اقل هر يك از این پنج نماز يك تکبیر است که عبارتست

از الله اکبر که در ضمن این تکبیر است نیت هر يك از پنج نماز با طلب رضای خدایتعالی کما اینکه امام صادق ع فرموده اند
 س - همین مقدار کافی است در این پنج نماز
 ج - بلی کافی است از برای این دو دسته تا اینکه حدود صلوة را تعلم کنند کما اینکه امام صادق ع فرموده اند پس امر سهل است در شریعت محمد صلی الله علیه و آله
 ر کوع مذکور چگونه است
 ج - رکوع خم شدن و گذاشتن دو دست است بدوزانو کما اینکه در قول آنحضرت ع است
 س - سجود مذکور چگونه است
 ج - سجود گذاشتن هفت موضع است بزمین پیشانی و دو کف دست و دو کتف زانو و دو قدم کما اینکه در قول آنحضرت ع است
 س - این هفت موضع تماماً بزمین باید گذاشته شود
 ج - در پیشانی بلی و در بقیه لازم نیست کما اینکه در قول آنحضرت ع است و نیز واجب است بینی را بخاک گذاشتن کما اینکه در قول آنحضرت ع است
 س - این نماز مذکور بچه طرف باید کرده شود
 ج - باید بقبله یعنی بین مشرق و مغرب کرده شود و بمشرق و مغرب کرده نشود کما اینکه امام باقر ع فرموده اند
 س - این نماز مذکور طهارت دارد

- ج - بلی باید با طهارت باشد
 س - طهارت آن چه خواهد بود
 ج - طهارت آن یکی از غسل و وضوء است
 س - غسل چه چیز است
 ج - غسل آب رساندن بجمیع جسد است بهر طور که باشد ولو
 مثل روغن مالیدن باشد کما اینکه در قول امیر ۴ است
 س - وضوء چه چیز است
 ج - وضوء شستن روی و دو دست و مسح نمودن بعض سر و
 بعض پشت دو پا است کما اینکه در قول آنحضرت ۴ است
 س - این دو شستن باید پیش از دو مسح مذکور باشد
 ج - بلی مثل بودن مسح سر پیش از مسح دو پا کما اینکه
 در قول امام صادق ۴ است
 س - چه مقدار از دو دست باید شسته شود
 ج - از مرفق تا آخر انگشتان کما اینکه در قول آنحضرت ۴ است
 س - محل مسح بعض دو پا کجا است
 ج - از سر انگشتان تا بلندی پشت پا کما اینکه در قول آنحضرت ۴ است
 س - کدام از این دو طهارت بهتر است
 ج - غسل بهتر است
 س - اگر آب نباشد یا اینکه عذر باشد از طهارت به آب چه کند
 ج - با خاک مسح کند بعض روی و بعض دو دست را کما اینکه
 در قول آنحضرت ۴ است

- س - هر يك از پنج نماز مذکور يك طهارت دارد
 ج - مستحب است پنج نوبت طهارت و کفایت میکند يك طهارت
 مادامیکه شکسته نشده
 س - بچه چیز شکسته میشود طهارت مذکور
 ج - شکسته میشود بیول نمودن و غائط کردن و باد خارج شدن
 و خواب نمودن و رفتن عقل کما اینکه در قول امام صادق ۴ است
 س - طهارت از شیطانی شدن چگونه است
 ج - طهارت آن به غسل مذکور است
 س - این سه طهارت مذکور غسل و وضوء و مسح بخاک که تیمم
 گفته میشود نیت میخواهد
 ج - بلی باید هر يك از برای طلب رضای خدایتعالی باشد کما اینکه
 در قول رسول ص است
 س - این نماز مذکور طهارت دیگر هم لازم دارد
 ج - بلی باید بدن و لباس نجس نباشد کما اینکه در قول امام
 صادق ۴ است
 س - نجس چند چیز است
 ج - ده چیز - بول و فضله و منی حرام گوشت و خون ریزنده و
 هرده حیوان که خون ریزنده داشته باشد و سگ و خوک و شراب و ققاع
 و کافر کما اینکه در قول امام صادق ۴ است
 س - ظاهر نمودن بدن و لباس از نجس بچه نحو است
 ج - برساندن آب است بر آن بهر نحو که باشد با نبودن عین

نجس کما اینکه در قول آنحضرت ۴ است

س - آب چگونه آب باشد

ج - هر آب چه کم و چه زیاد کفایت میکند کما اینکه در قول آنحضرت ۴ است

س - این نماز طهارت دیگر میخواهد

ج - بلی طهارت قلب بتوبه کما اینکه امیر ۴ فرمودند

س - این نماز مذکور از يك تكبير و ركوع و سجود بتفصیل مذکور

در ابتداء امر بود و بعد دیگر حدیقه واجبست تعلم کنند این دو دسته

مذکور کدام است

ج - حدیقه باید تعلم نمایند و هر قدر تعلم نمودند واجبست عمل

کنند آن قدر را در نماز خودشان هفت چیز است اول خواندن سوره حمد

پس هر قدر تعلم نمودند قرائت میکنند

س - این قرائت کجا باید شود

ج - این قرائت پیش از هر ركوع مذکور است

دوم - مدح خدایتعالی را نمودن است در حال ركوع ولو اینکه

بگوید سه نوبت سبحان الله سیم مدح خدایتعالی نمودن است

در حال دو سجود ولو اینکه بگوید سه نوبت سبحان الله

چهارم - دعاء است بعد از تكبير که دانسته شد باین نحو

وجهت وجهی للذی فطر السموات والارض حنیفاً مسلماً علی ملة

ابراهیم و دین محمد ص و هدی علی امیر المؤمنین و ما انا

من المشرکین ان صلواتی ونسکی و محیای و مماتی لله رب العالمین

لا شریک له و بذلک امرت و انامن المسلمین و نیز دعاء است بعد از حمد

دوم هر دعاء که خواهد ولو بغیر عربی باشد کما اینکه در قول امام صادق ۴

است پنجم - تکبیر است ششم - شهادت است ولو اینکه گفته شود

اشهد ان لا اله الا الله بعد از هر چهار سجود در نماز ظهر و عصر و

عشاء و بعد چهار سجود و شش سجود در نماز مغرب و بعد از

چهار سجود در نماز صبح کما اینکه در قول امام صادق ۴ است

هفتم - سلام است ولو اینکه بگوید السلام علیکم بعد از شهادت دوم

در نماز ظهر و عصر و مغرب و عشاء و بعد از يك شهادت نماز صبح

کما اینکه امام صادق ۴ فرموده اند

س - تفصیل تکبیر چگونه است

ج - نماز صبح بازده تکبیر یکی تکبیر اول که دانسته شد که تکبیر

احرام گفته میشود دوم تکبیر از برای رفتن بر ركوع سیم تکبیر از

برای سر برداشتن از ركوع چهارم تکبیر از برای سر برداشتن از سجود

اول پنجم تکبیر از برای سر گذاشتن بسجود دوم ششم تکبیر از برای سر

برداشتن از سجود دوم و رکعت دوم صبح نیز چنین است بدون تکبیر

اول پس نماز مغرب که سه رکعت است پانزده تکبیر خواهد شد بدون

تکبیر اول و با آن شانزده تکبیر خواهد شد و هر يك از نماز ظهر و عصر

و عشاء که چهار رکعت است با تکبیر اول بیست و يك تکبیر خواهد شد

و نیز از برای دعاء بعد از قرائت حمد در هر نماز يك تکبیر گفته میشود

که مجموع نود و پنج تکبیر میشود در پنج نماز کما اینکه امام صادق ۴ فرموده اند

س - این هفت حد مذکور که واجبست اگر ترك شود چگونه است
 ج - اگر ترك هر يك بعمد باشد نماز که ركوع و سجود است
 نماز نیست و اگر بعمد نباشد عیب ندارد کما اینکه در قول رسول ۴ است
 س - قرائت حمد آهسته باید باشد یا بلند

ج - مرد واجبست بر او بلند قرائت کردن در چهار نماز - نماز
 صبح و نماز ظهر روز جمعه و نماز مغرب و نماز عشاء و آهسته در غیر این
 چهار نماز مگر باسم الله الخ در حمد که واجبست بلند خوانده شود
 کما اینکه در قول آنحضرت ص است

س - اگر ترك شود این آهسته و بلند خوانده شود یا بلند خواندن و
 آهسته خوانده شود حکم چیست

ج - اگر بعمد باشد باطل است نماز و اگر بغیر عمد باشد بی عیب
 است نماز کما اینکه در قول آنحضرت ص است

س - اگر هر يك از ركوع یا سجود یا یکی از این هفت حد مذکور
 ترك شود بغیر عمد چه باید کرد

ج - عین آنرا بجا می آورد چه در بین نماز و چه بعد از نماز کما اینکه
 در قول امام صادق ۴ است

س - اگر ركوع یا سجود زیاد شود حکم چیست

ج - اگر بعمد باشد نماز کافی نیست مگر در يك سجده که عیب
 ندارد کما اینکه در قول آنحضرت ۴ است و اگر بغیر عمد باشد عیب
 ندارد کما اینکه در قول رسول ص است

س - اگر شك شود در این هفده ركعت مذکور حکم چه خواهد بود

ج - هر جا شك شود در این هفده ركعت بنا بر این كمتر گذارد
 کما اینکه در قول آنحضرت (ص) است

س - این پنج نماز مذکور باید در اول وقت آن که دانسته شد کرده شود

ج - بلی مگر عذر باشد کما اینکه آنحضرت (ص) فرمودند

س - پیش از این پنج نماز و بعد از آنها چیزی واجبست

ج - بلی واجب است بر مردان اذان و اقامه نه بر زنان پیش
 از هر نماز و واجبست بر مردان و زنان سجده بعد از هر نماز که سجده
 شکر گفته میشود

س - اذان چه چیز است

ج - اذان دو الله اکبر و دو اشهد ان لا اله الا الله و دو

اشهد ان محمداً رسول الله و دو حی علی الصلوة و دو حی
 علی الفلاح و دو حی علی خیر العمل و دو الله اکبر و دو لا اله الا الله

س - اقامه چه چیز است

ج - اقامه همان اذان است الا اینکه دو قد قامت الصلوة

است بعد دو حی علی خیر العمل و در آخر يك لا اله الا الله کما اینکه
 در قول آنحضرت ص است

س - شهادت بامارة حضرت امیر ۴ بعد از شهادت برسالت حضرت

رسول ص لازم است

ج - بلی چنانچه با شهادت بتوحید شهادت برسالة منعمورهاست هم چنین

باشهادت برسالت شهادت بامارة امیر ۴ ماوربهاست کما اینکه در قول حضرت

صادق ۴ است قال من قال لا اله الا الله و محمد رسول الله فليقل و ان علياً
امير المؤمنين

س - اذان مذکور مقدم است بر اقامه

ج - بلی کما اینکه در قول آنحضرت ص است

س - در سجده شکر چیزی باید گفته شود

ج - سه نوبت شکر آشکراً کما اینکه در قول آنحضرت ص است

س - غیر از طهارت لباس دیگر چیزی لازم است در نماز مذکور

ج - بلی باید اگر مرد است لباس حریر یعنی ابریشم نباشد و کذا اطلاق

نباشد و کذا از حرام گوشت نباشد و کذا از میته نباشد و کذا غصبی
نباشد مثل مکان نماز کما اینکه در قول امیر ۴ و امام صادق ۴ است

س - اگر بغیر عمد در این امور نماز شود حکم چیست

ج - نماز بی عیب است کما اینکه در قول رسول ص است

س - این نماز بتفصیل که ذکر شد مقبول است

ج - هر مقدار از آن که با حضور قلب باشد مقبول و هر مقدار

که بدون حضور قلب باشد فاسد است کما اینکه در قول امام باقر ۴ است

س - علاج و چاره از برای اصلاح این فساد چه خواهد بود

ج - چاره سجده شکر مذکور است مثل نافله سی و چهار رکعت

شب و روز کما اینکه در قول امام صادق ۴ است

س - امر این نافله سی و چهار رکعت چگونه است

ج - هشت دو رکعت مثل نماز صبح مذکور در روز اول آن تا آخر

آن و بهتر بعد از ظهر است و چهار رکعت بعد از نماز مغرب و دو

رکعت چه ایستاده و چه نشسته بعد از عشاء که واجب است کما اینکه
در قول امیر ۴ است و هشت رکعت بعد از نصف شب و جائز است از اول
شب و دو رکعت بعد از هشت رکعت که شفع گفته میشود و یک رکعت بعد از شفع
که وتر گفته میشود و دو رکعت پیش از نماز صبح کما اینکه در قول امام
صادق ۴ است

س - نماز مذکور چه هفده رکعت و چه سی و چهار رکعت باید با

ستر عورت باشد

ج - بلی کما اینکه در قول امام صادق ۴ است

س - عورت چه چیز است

ج - عورت در مرد قُبُل و دُبُر است و در زن غیر از دو کفو

دو قدم و وجه است کما اینکه در قول آنحضرت ۴ است

س - اگر بعد از داخل شدن وقت نماز چیزی که بیوشاند عورت

را نباشد حکم چیست

ج - برهنه نماز کند ایستاده اگر کسی نباشد و نشسته اگر باشد

باشاره کما اینکه در قول آنحضرت ۴ است

س - دیگر بر این دو دسته مذکور بعد از این پنج نماز مذکور

چه واجب است

ج - واجب است نظر نمودن در قرآن و قرائت کردن آن ولو

پنججاه آیه کما اینکه امیر ۴ فرموده اند

س - دیگر چه واجب است بر این دو دسته

ج - واجب است در وقت طلوع آفتاب و غروب آن هر یک از این

دو دعا را در نوبت خواندن کما اینکه آنحضرت ع فرموده اند
 لا اله الا الله وحده لا شريك له له الملك وله الحمد يحيى ويميت
 ويميت ويحيى بيده الخيرو هو على كل شئ قدير - اعوذ بالله
 السميع العليم من همزات الشياطين و اعوذ بالله ان يحضرون
 ان الله هو السميع العليم

س - اگر این ذکر مذکور فوت شود در هر يك از شب و روز قضا
 دارد در شب و روز

ج - بلی کما اینکه در قول آنحضرت ع است

س - این قضا واجب است مثل اداء آن

ج - نه کما اینکه در قول آنحضرت ع است

س - دیگر دستور واجب چیست

ج - باسم الله الرحمن الرحيم گفتن در شروع هر امر کوچک

و بزرگ کما اینکه در قول امیر ع است

س - دیگر چه واجب است بر این دو دسته

ج - قرائت سوره جمعه و سوره سبح اسم ربك الا على در نماز

شب جمعه و سوره جمعه و منافقین در ظهر روز جمعه کما اینکه در قول
 امام صادق ع است

س - اگر با حفظ بودن این سوره ها از روی قرآن قرائت کند

چگونه است

ج - بی عیب است کما اینکه در قول آنحضرت ع است

س - دیگر چه واجبست بر این دو دسته

ج - قرائت سوره رحمن روز جمعه کما اینکه در قول آنحضرت ع است

س - دیگر چه واجبست بر مسلمان

ج - واجبست در هر هفته یکروز تفقه و تعلم و سؤال کنند از امر دین

خود کما اینکه در قول رسول ص است

س - دیگر دستور از برای این دو دسته چه خواهد بود در شب و روز

ج - دیگر همیشه با طهارت بودن که سبب توسعه رزق است کما اینکه

در قول رسول ص است

س - دیگر دستور چه خواهد بود

ج - چهار نوبت گفتن الحمد لله رب العالمين در شب که اداء شکر

شب است و گفتن آن چهار نوبت در روز که اداء شکر روز است کما اینکه

در قول امام صادق ع است

س - افضل کلام کدام است

ج - افضل کلام زیاد ذکر نمودن خدا و تضرع بسوی او و دعاء و

از او سؤال نمودن حاجتهاست کما اینکه در قول امیر ع و امام باقر ع است

س - افضل دعاء چیست

ج - افضل استغفار و گفتن استغفر الله است کما اینکه در قول رسول

ص است و فرموده است آن حضرت تعلم نمائید این استغفار را که آقای استغفار است

اللهم انت ربى لا اله الا انت خلقتنى و انا عبدك و على عهدك

تبوء بنعمتك على و ابوء لك بذنبي فاغفر لى فانه لا يغفر الذنوب

الا انت

س - دیگر چه دستور واجبست

ج - دیگر واجب است صلوات بر محمد و آل او در هر مورد مثل عطسه و ذبح و غیر ذلك کما اینکه در قول امام ثامن ۴ است
س - صلوات چگونه است

ج - اللهم صل علی محمد و اله است کما اینکه در قول امام صادق ۴ است

س - معنی این صلوات چیست

ج - معنی آن رحمت است از خدا تعالی که طلب میشود از برای محمد و آل او کما اینکه در قول امام صادق ۴ است
س - شکر هر نعمت که خدا تعالی میدهد چیست
ج - شکر آن ولو اینکه آن نعمت بزرگ باشد حمد است باینکه بگوید الحمد لله کما اینکه رسول خدا ص فرموده اند که حمد او بزرگتر است از آن نعمت

س - دستور دعاء افضل است یا دستور قرائت قرآن

ج - دعاء افضل است از قرائت قرآن کما اینکه در قول امام صادق ۴ است

س - دعاء نمودن شرطی هم دارد

ج - بلی باید دعاء غلط نباشد و باحضور قلب باشد و پیش از دعاء تمجید و تحمید خدا باشد باینکه بگوید اللهم انت الاول فلیس قبلك شیئی و انت الاخر فلیس بعدك شیئی و انت الظاهر فلیس فوقك شیئی و

انت الباطن فلیس دونك شیئی و انت العزيز الحكيم و نیز پیش از آن صلوات بر محمد ص و آل او باشد کما اینکه در اقوال ائمه هدی ۴ است
س - چه ذکر بهتر است

ج - سید قول لا اله الا الله است کما اینکه در قول رسول ص است
س - عمل صالح چیست

ج - گفتن اللهم صل علی محمد و آل محمد است کما اینکه در قول آنحضرت (ص) است

س - دیگر بر این دو دسته مذکور بعد از نماز مذکور چه واجبست
ج - بعد زکوة است کما اینکه رسول خدا (ص) فرموده اند اگر مال دارد

س - زکوة واجب در چه مال است

ج - در نه مال است کما اینکه در قول آنحضرت (ص) است
س - آن نه مال کدامست

ج - اول و دوم طلا و نقره یعنی درهم و دینار که معامله شود بآنها و کذا آنچه مثل این دو است در معامله از دین و متاع که روز بروز در خرید و فروش است کما اینکه در قول امام صادق ۴ است سیم و چهارم و پنجم شتر و گاو و گوسفند است که یکساله باشند یعنی در ماه دوازدهم داخل شده باشند کما اینکه در قول امام صادق ۴ است و شتر و گاو کاری نباشند و همه در بیابان چریده باشند کما اینکه در قول آنحضرت ۴ است ششم و هفتم و هشتم و نهم گندم و جو و مویز و خرما است کما اینکه در قول آنحضرت ۴ است

س - از مال اول و دوم که درهم و دینار است چه مقدار زکوة باید داده شود

ج - از هر يك چهل يك يعنى اگر درهم دويست مثقال است زكوة پنج درهم است و اگر دینار بیست مثقال است زکوة نصف مثقال است کما اینکه در قول امام صادق ۴ است

س - اگر مال دويست درهم و بيست مثقال طلا نباشد زکوة ندارد ج - بلی زکوة ندارد کما اینکه در قول رسول ص است

س - اگر مال زیاده از دويست درهم و بيست مثقال دینار شد زکوة آن چیست

ج - هر چهل درهم يك درهم و هر چهار مثقال دینار نصف ده يك دینار کما اینکه در قول آنحضرت ۴ است که مادامیکه این مقدار نشده زکوة ندارد هر يك از درهم و دینار چنانچه هر چه بالا رود هر يك از درهم و دینار زکوة آن چنان است که دانسته شد س - زکوة شتر چه مقدار است

ج - از هر پنج شتر يك گوسفند يكساله است بعد بيست و شش شتر است که زکوة آن يك دختر شتر است که داخل ماه دو ازدهم شده باشد بعد سی و شش شتر است که زکوة آن يك دختر شتر است که مادر آن صاحب شیر باشد بچه عقب آنرا و بعد چهل و شش شتر است که زکوة آن يك شتر ماده است که بشود سوار شد و بعد شصت و يك شتر است که زکوة آن يك شتر است ماده که افتاده باشد دندانهای جلو آن و بعد هفتاد و شش است زکوة آن دو دختر شتر است که مادر آن صاحب شیر باشد و بعد نود و يك است که زکوة آن دو شتر ماده است که بشود سوار شد و بعد يكصد و بيست

است که زکوة آن در هر چهل يك دختر شتر که مادر آن صاحب شیر باشد و یا در پنجاه يك شتر ماده که بشود سوار شد کما اینکه در قول امام صادق ۴ است

س - زکوة گاو چه مقدار است

ج - زکوة سی گاو يك گاو يكساله است و زکوة چهل گاو يك گاو سه ساله است

س - زکوة گاو دو گاو يكساله است و زکوة هفتاد گاو يك گاو يكساله و يك گاو سه ساله است و زکوة هشتاد گاو در هر چهل يك گاو سه ساله است و زکوة نود گاو سه گاو يكساله است و زکوة يكصد و بيست گاو در هر چهل يك گاو سه ساله است کما اینکه در قول امام صادق ۴ است

س - زکوة گوسفند چه مقدار است

ج - زکوة چهل گوسفند يك گوسفند است و زکوة يكصد و بيست و يك

دو گوسفند است و زکوة دويست و يك سه گوسفند است و زکوة سيصد و يك چهار گوسفند است و زکوة چهار صد و زياده هر حد يك گوسفند است کما اینکه در قول امام صادق ۴ است

س - در هر يك از شتر و گاو و گوسفند مادامیکه بعدد مذکور نرسیده

زکوة ندارد

ج - بلی زکوة ندارد کما اینکه در قول آنحضرت ۴ است

س - زکوة گندم و جو و مویز و خرما چگونه است

ج - زکوة این چهار بيست يك است اگر آب آنها بمخاوج باشد و اگر

بدون مخارج باشد ده يك است کما اینکه در قول امام صادق ۴ است

س - هر يك از اين چهار چه مقدار بايد باشد

ج - بايد چهار خروار و يازده من و سيزده سیر بزياده دو مثقال و نيم صيرفي کما اينکه در قول امام صادق ع است که اگر کمتر اين مقدار باشد زکوة ندار

س - زکوة مذکور بچه کس بايد داد

ج - بايد صرف در راه خدايتعالی نمود از آنچه مصلحت عموم مسلمين است کما اينکه در قول موسی بن جعفر ع است

س - بايد گيرنده زکوة فقير باشد

ج - بلی کما اينکه در قول آنحضرت ع است

س - ميزان فقير چه خواهد بود

ج - ميزان قوت سال خود را نداشتن کما اينکه در قول امام صادق ع است

س - اگر خود زکوة دهنده فقير باشد و در امرار کفايت او را

نکنند ميتواند خود زکوة خود را اخذ کند

ج - بلی کما اينکه در قول آنحضرت ع است

س - اين زکوة را بسيد ميتوان داد

ج - بلی کما اينکه در قول امام صادق ع است

س - اين زکوة را ميتوان از بلد خود زکوة دهنده بيلدی ديگر فرستاد

ج - بلی ليکن اگر مستحق در بلد باشد و بيلدی ديگر فرستاده شود

و تلف شود ضامن است و اگر نباشد ضامن نيست کما اينکه در قول امام

صادق ع است

س - بايد دهنده زکوة بگيرنده بگويد اين زکوة است

ج - امری نيست در گفتن

س - همين زکوة نه چيز مذکور واجبست

ج - نيز واجبست قرض دادن و عاریة دادن و معين نمودن چيزی

در هر ماه بحسب درآمد آن چه کم و چه زياد دادن آن را بتدريج کما اينکه

در قول امام صادق ع است

س - ديگر بر اين دو دسته چه واجبست بعد از زکوة

ج - ديگر واجبست بر اين دو دسته روزه ماه رمضان کما اينکه

در قول امير ع است

س - چه مراد است از ماه

ج - مراد ديدن ماه است در اول و آخر و الا سي روز است کما

اينکه در قول امير ع است

س - روزه چه چيز است

ج - روزه عبارتست از دوري نمودن در روز از خوردن و آشاميدن و جماع

کردن کما اينکه در قول امير ع است و نيز دوري نمودن از جميع گناهان

است با نيت صادق و طلب رضای خدايتعالی

س - اين سه چيز در تمام شب جائز است

ج - بلی کما اينکه در قول امام صادق ع است

س - اگر در روز اين سه چيز بدون عمد روی دهد حکم چيست

ج - باکی نيست کما اينکه در قول رسول ص است

س - دود و غبار مثل آشاميدن و خوردن است

ج - بلی کما اينکه در قول امام صادق ع است

س - فرو رفتن در آب چگونه است

ج - مکروه است

س - فرو بردن آب دهن مثل فرو بردن آنچه از حلق بیرون میآید

چگونه است

ج - باکی نیست کما اینکه در قول امام صادق ۴ است

س - اگر دوری از گناه نشد مثل هرزه گفتن زبان مثل

حکم چیست

ج - هر قدر قول بد یا فعل بد بجا آورده شود همان قدر روزه

ناقص است کما اینکه در قول امام صادق ۴ است

س - روزه که باید دوری نمود از آنچه گفته شد چگونه است

ج - روز از اول ظاهر شدن سفیدی صبح است تا وقت فرو رفتن

آفتاب کما اینکه در قول امام صادق ۴ است

س - این روزه را هر شب یعنی پیش از صبح شدن باید نیت کرد

از برای رضای خدا

ج - بلی کما اینکه در قول امام صادق ۴ است

س - اگر نیت ترك شود بدون عمد حکم چگونه است

ج - در روز نیت میکند کما اینکه در قول رسول ص است

س - مریض چگونه است حکم آن

ج - با ضرر رساندن روزه حرام است روزه مثل مسافر کما اینکه در

قول امام صادق ۴ است

س - مسافرت کردن در ماه رمضان چگونه است

ج - باکی نیست کما اینکه در قول امام صادق ۴ است

س - اگر شك باشد در صبح واجبست دوری از آنچه گفته شد

ج - نه تا اینکه یقین کند صبح را چنانچه اگر شك باشد در

غروب آفتاب واجبست دوری تا اینکه یقین کند غروب را کما اینکه در

قول امام صادق ۴ است

س - حال مسافر چگونه است

ج - اگر وقت طلوع صبح در منزل است واجبست روزه آنروز

و اگر در حرکت باشد حرام است روزه آنروز کما اینکه در قول امام

صادق ۴ است

س - دیگر بعد از روزه چه واجبست

ج - دیگر واجب حج است اگر استطاعت دارد کما اینکه در قول

امام صادق ۴ است

س - استطاعت چگونه است

ج - استطاعت چنانست که مال او چنان باشد که با حج تمام نشود

و بعضی آن باقی ماند که محتاج نشود بعد حج کما اینکه در قول امام

صادق ۴ است

س - این حج چند نوبت است

ج - يك نوبت است مگر آنکه غنی و مال دار باشد که هر سال واجبست

کما اینکه در قول امام صادق ۴ است

س - اگر قدرت در بدن و رفتن نباشد چه کند

ج - حج میکند بنائب کما اینکه در قول امام صادق ۴ است

س - اگر فوت نمود شخص بدون حج حکم چگونه است
 ج - واجبست به نیابت از او اگر چیزی داشته باشد کما اینکه
 در قول امام صادق ۴ است

س - نیابت حج از کجا باید باشد
 ج - از هر کجا جائز است ولو از مدینه مثلاً کما اینکه در قول امام
 صادق ۴ است

س - حج چه چیز است
 ج - حج چهارده عمل است که باید در مکه و اطراف مکه بجا آورد
 کما اینکه در اقوال ائمه هدی ۴ است
 س - این چهارده عمل کدام است

ج - اول احرام از میقات و دوم طواف خانه خدا سیم سعی بین
 صفا و مروه چهارم تقصیر پنجم احرام از بیت الله ششم وقوف بعرفات روز
 عرفه هفتم وقوف بمشعر روز عید قبل از طلوع آفتاب هشتم انداختن سنگ
 جمره عقبه نهم ذبیح و نحر در منی دهم حلق و تراشیدن سر یازدهم انداختن
 سنگ سه جمره دوازدهم زیارت بیت الله سیزدهم سعی بین صفا و مروه چهاردهم
 طواف نساء کما اینکه در اقوال ائمه هدی ۴ است

س - اول که احرام از میقات است چه چیز است
 ج - احرام عبارتست از گفتن این کلمات بعد از نیت حج کما اینکه
 در قول امام صادق ۴ است لبیک اللهم لبیک لبیک لا شریک لک
 لبیک ان الحمد و النعمة لک لا شریک لک

س - نیت حج مذکور چگونه است

ج - نیت مذکوره چنین است بقلب بگوید خدا یا اراده میکنم تمتع
 بعمره را بسوی حج بر کتاب تو و سنت نبی تو کما اینکه در قول امام صادق ۴
 است

س - این کلمات مذکوره که تلبیه گفته میشود باید به بلند نمودن
 صدا باشد

ج - بلی کما اینکه در قول امام صادق ۴ است و بر زنها نیست این
 بلند نمودن صدا

س - میقات که باید احرام مذکور از آنجا باشد چه چیز است
 ج - مکانی است که رسول خدا ص معین فرموده که احرام از آن مکان
 باشد از اطراف مکه و آن پنج مکان است کما اینکه در قول امام
 صادق ۴ است

س - این احرام غسل لازم دارد
 ج - بلی کما اینکه در قول امام صادق ۴ است
 س - این احرام چه وقت باید باشد

ج - باید بعد نماز باشد چه نماز واجب و چه نماز مستحب کما اینکه
 در قول امام صادق ۴ است

س - اگر هر يك از غسل و نماز ترك شود اعاده هر يك لازم است
 ج - لازم نیست کما اینکه در قول امام صادق ۴ است
 س - احرام جامه دارد

ج - بلی در جامه دارد یکی لثک و یکی رداء کما اینکه در فعل
 رسول ص است

س - این دو جامه احرام باید از چه باشد

ج - از هر چه نماز در آن جایز است و بهتر از پنبه بودن است

کما اینکه در قول امام صادق ۴ است

س - کلمات مذکوره چند نوبت باید گفته شود

ج - يك نوبت کافی است و مستحب هفتاد نوبت است کما اینکه در

فعل رسول ص است

س - بعد از بستن این احرام چه بر شخص حرام میشود

ج - صید نمودن حیوان بیابانی و خوردن آن و استعمال کردن طیب

و روغن مالی و جماع و معاشرت زنها مگر نظر و کلام با آنها کما اینکه

در اقوال ائمه هدی ۴ است

س - دیگر بر کسیکه احرام نموده چه خواهد بود

ج - باید سر او برهنه باشد بخلاف زن که باید صورت او برهنه باشد

کما اینکه در قول امام صادق ۴ است

س - اگر ضرورت باشد در پوشاندن سر حکم چگونه است

ج - باکی نیست کما اینکه در قول امام صادق ۴ است

س - دیگر بر او چه خواهد بود

ج - دیگر پوشیدن جامه دوخته مگر در حال ضرورت و نگرفتن

ناخن و موی مگر در حال ضرورت و سایه بر خود نمودن مگر در حال

ضرورت و آنچه زینت است مثل سرمه کشیدن مگر در حال ضرورت

و مالیدن بدن و کشتن شپش و فرورفتن در آب و نظر در آینه کردن

کما اینکه در اقوال ائمه هدی ۴ است

س - دیگر چه بر او است

ج - دیگر تقوی و ذکر خدا تعالی و کم سخن گفتن

س - دوم که طواف خانه خدا است چه مراد است

ج - مراد گردیدن هفت نوبت دور خانه کعبه است کما اینکه امام

صادق ۴ فرموده اند

س - این طواف نماز دارد

ج - بلی دور کعبت نماز مثل نماز صبح بعد از آن که فریضه است کما

اینکه در قول امام صادق ۴ است

س - این طواف طهارت میخواهد

ج - بلی کما اینکه در قول امام صادق ۴ است

س - وقت این طواف چه وقت است

ج - هر يك از شب و روز باکی نیست کما اینکه در قول امام

صادق ۴ است

س - این طواف از کجا باید ابتدا شود

ج - ابتداء و انتهاء آن از حجر الاسود باید باشد کما اینکه در قول

امام صادق ۴ است

س - در هر يك از هفت نوبت مسح و بوسیدن حجر الاسود

لازم است

ج - سنت است کما اینکه در قول امام صادق ۴ است

س - اگر شك شود در عدد این طواف حکم چیست

ج - بنا را بر کمتر میگذارد کما اینکه در قول امام صادق ۴ است

- س - اگر زیاد شود از هفت نوبت حکم چه خواهد بود
- ج - اگر بعمد باشد اعاده میکند طواف را و اگر بغیر عمد باشد باکی نیست کما اینکه در قول رسول ص است
- س - حد این طواف کجا است
- ج - حد آن مابین مقام ابراهیم و بیت الله در جمیع اطراف کما اینکه در قول امام صادق ع است
- س - دو رکعت نماز طواف کجا باید کرده شود
- ج - پشت مقام ابراهیم یا نزد آن کما اینکه در قول امام صادق ع است
- س - سیهم که سعی بین صفا و مروه است چه مراد است
- ج - مراد هفت نوبت طواف بین کوه صفا و کوه مروه است کما اینکه در قول امام صادق ع است
- س - ابتداء این هفت نوبت از کجا است
- ج - ابتداء از کوه صفا است کما اینکه در قول امام صادق ع است
- س - رفتن و برگشتن يك طواف است یا دو طواف
- ج - دو طواف است کما اینکه در قول امام صادق ع است
- س - اگر شك شود در عدد این طواف حکم چه خواهد بود
- ج - بنابر کمتر میگذارد کما اینکه در قول امام صادق ع است
- س - اگر زیاد شود از هفت طواف حکم چه خواهد بود
- ج - اگر بعمد باشد اعاده میشود و اگر بغیر عمد باشد باکی نیست کما اینکه در قول رسول ص است

- س - اصل سعی چه معنی دارد
- ج - سعی عبارتست از هروله کردن در موضع هروله که بین این دو کوه است که سنت است از برای مردان کما اینکه در قول امام صادق ع است
- س - بین طواف خانه خدا و سعی بین صفا و مروه ترتیب است که باید اول مقدم باشد
- ج - بلی کما اینکه در قول امام صادق ع است
- س - تاخیر سعی از طواف چگونه است
- ج - باکی نیست و تار و زردیگر مکروه است کما اینکه در قول امام صادق ع است
- س - چهارم که تقصیر است چه مراد است
- ج - مراد گرفتن مو است از شارب یا ریش یا سر کما اینکه در قول امام صادق ع است
- س - چه مقدار باید گرفته شود موی
- ج - هر مقدار کافی است کما اینکه در قول امام صادق ع است
- س - این چهار عمل از احرام و طواف و سعی و تقصیر چه گفته میشود
- ج - عمره تمتع گفته میشود کما اینکه در قول امام صادق ع است
- س - چرا تمتع گفته میشود
- ج - از برای اینکه بعد از تقصیر مذکور حلال میشود بر او آنچه حرام شده بود باحرام که دانسته شد کما اینکه در قول امام صادق ع است
- س - وقت این چهار عمل چه وقت است

ج - از اول ماه شوال است تا هشتم ذی الحجه کما اینکه در قول امام صادق ۴ است

س - عمل پنجم که احرام از بیت الله و غیره است چگونه است

ج - چنانستکه در احرام عمره دانسته شد کما اینکه در قول امام

صادق ۴ است

س - این احرام دوم چه گفته میشود

ج - احرام حج تمتع کما اینکه در قول امام صادق ۴ است

س - در این احرام نیت نیز لازم است

ج - بلی کما اینکه در قول امام صادق ۴ است

س - بعد از این احرام نیز باید ترك كند آنچه در احرام عمره ترك ميكرد

ج - بلی کما اینکه در قول امام صادق ۴ است

س - تلبیة این احرام تا چه وقت است

ج - تا طلوع آفتاب روز عرفه است کما اینکه در قول امام صادق ۴ است

س - ششم که وقوف بعرفات است روز عرفه چه مراد است

ج - مراد وقوف در عرفات است روز عرفه تا بعد غروب آفتاب

کما اینکه در فعل رسول ص است

س - این وقوف طهارت لازم دارد

ج - طهارت افضل است کما اینکه در قول امام صادق ۴ است

س - این وقوف بعد عصر دعاء هم دارد معیناً

ج - نه هر دعاء کافی است کما اینکه در قول امام صادق ۴ است

س - هفتم وقوف بمشعر است چه مراد است

ج - مراد ادراك کردن مشعر است پیش از طلوع آفتاب روز عید

کما اینکه در قول امام صادق ۴ است

س - وقوف بمشعر نیز طهارت لازم دارد

ج - افضل است کما اینکه در قول امام صادق ۴ است

س - هشتم که سنك انداختن جمره عقبه است چه مراد است

ج - مراد سنك انداختن تلی است از سنك که نزد عقبه است که

در منی است و معروف است کما اینکه در قول امام صادق ۴ است

س - سنك این جمره از کجا باید باشد

ج - باید از مشعر و بعد از آن از منی باشد کما اینکه در قول امام

صادق ۴ است

س - اگر سنك از خود جمره باشد چگونه است

ج - کافی نیست کما اینکه در قول امام صادق ۴ است

س - عدد سنك چند باید باشد

ج - هفت عدد باید باشد کما اینکه امام صادق ۴ فرموده اند

س - مقدار هر يك از هفت سنك باید چگونه باشد

ج - مقدار سر انگشت باشد کما اینکه در قول امام صادق ۴ است

س - اگر شك شود در عدد مذکور حکم چگونه است

ج - بنا را بر کمتر میگذارد کما اینکه در قول امام صادق ۴ است

س - اگر از عدد مذکور زیاد شود حکم چیست

- ج - باکی نیست کما اینکه در قول امام صادق ۴ است
 س - ابن سنك انداختن طهارت میخواهد
- ج - افضل است کما اینکه در قول امام صادق ۴ است
 س - وقت انداختن این هفت سنگ چه وقت است
 از وقت طلوع آفتاب روز عید است تا غروب آفتاب کما اینکه در
 قول امام صادق ۴ است
- س - نهیم که ذبیح و نحر است چه مراد است
 ج - مراد افضل نحر کردن شتر است و بعد ذبیح گاو است و الا ذبیح
 گوسفند است کما اینکه در قول امام صادق ۴ است
- س - این سه که هدی گفته میشود اگر ناقص باشد مثل اینکه کور باشد
 چگونه است
- ج - کافی نیست ناقص کما اینکه در قول امام صادق ۴ است
 س - اگر هدی مذکور یافت نشود تکلیف چه خواهد بود
- ج - پول آن تراهل مکه گذاشته میشود که در ذی الحجه خریده
 شود و نحر و ذبیح شود کما اینکه در قول امام صادق ۴ است
- س - اگر پول آن یافت نشود حکم چیست
 ج - سه روز در حج و هفت روز بعد از رجوع باهل خود روزه میگیرد
 کما اینکه در قول امام صادق ۴ است
- س - این سه روز و هفت روز باید متصل باشد
 ج - بلی کما اینکه در قول امام صادق ۴ است بدون واجب بودن
 س - دهم که حلقی است چه مراد است

- ج - مراد تراشیدن موی سر است در مرد مکرزن که بر آن است
 تقصیر و گرفتن موی خود کما اینکه در قول امام صادق ۴ است
- س - اگر سر موند داشته باشد حکم چیست
 ج - مرور میدهد تیغ را بر سر کما اینکه در قول امام صادق ۴ است
 س - بعد از این سه عمل مذکور انداختن سنگ و نحر و ذبیح و تراشیدن
 سر آنچه حرام بود بر او حلال میشود بر او
- ج - بلی مکر زن برای او کما اینکه در قول امام صادق ۴ است
 س - یا زدهم که سنگ انداختن سه جمره است چه مراد است
- ج - مراد انداختن سه تل از سنگ است در منی که جمره اولی و جمره
 وسطی و جمره قصوی گفته میشود کما اینکه در قول امام صادق ۴ است
- س - کمیت و کیفیت این انداختن مثل انداختن روز عید است
 ج - بلی کما اینکه در قول امام صادق ۴ است
 س - چند روز باید این انداختن باشد
- ج - سه روز یا زدهم ذی الحجه و دوازدهم و سیزدهم کما اینکه در قول
 امام صادق ۴ است
- س - این سنگ این سه جمره در این سه روز شست و سه سنگ
 خواهد شد
- ج - کما اینکه در قول امام صادق ۴ است
 س - انداختن این جمره بترتیب است چنانکه ذکر شد
- ج - بلی کما اینکه در قول امام صادق ۴ است
 س - اگر انداختن این سنگ تمام آن یا بعض آن ترک شود حکم

چه خواهد بود

ج - اگر بعد باشد حلال نیست بر او زن بر آن است حج سال بعد و اگر بقیر عمد باشد رجوع میکند و اگر ایام انداختن گذشته باشد مستحب است انداختن ولو بوکیل و چنین است امر در ترك انداختن سنگ روز عید کما اینکه در قول امام صادق ٤ است

س - عمل دوازدهم که طواف بیت الله است و عمل سیزدهم که سعی بین صفا و مروه است و عمل چهاردهم که طواف نساء است هر يك همانطور است که در عمره دانسته شد

ج - بلی کما اینکه در قول امام صادق ٤ است که بعد از آمدن از منی طواف میکند بعد سعی بین صفا و مروه می نماید و بعد طواف نساء میکند و بعد حلال میشود بر او نساء

س - اگر طواف نساء که طواف آخر است فراموش شود حکم چه خواهد بود حلال نیست بر او نساء تا اینکه طواف کند کما اینکه در قول امام صادق ٤ است

س - اگر خود حج نکنند حکم چه خواهد بود

ج - وکیل گیرد تا از برای او طواف کند

س - این طواف نساء بر هر يك از مرد و زن است

ج - بلی کما اینکه در قول امام صادق ٤ است

س - علت این امر یعنی حرام بودن مجامعت پیش از طواف نساء چه خواهد بود

ج - علت این است که بعد از گناه آدم و حوا در جنت آخرت

حرام شد مجامعت آندو و بعد از این طواف بامر الهی حلال شد مجامعت آندو و این سنت در ذریت آدم ٤ جاری شده کما اینکه در قول امام صادق ٤ است

س - این ده عمل مذکور حج تمتع است

ج - بلی کما اینکه در قول امام صادق ٤ است

س - بعد از حج مذکور دیگر چه واجبست بر این دو دسته مذکور

ج - واجبست ولایت ائمه اثنی عشر ٤ که افضل است از چهار

واجب مذکور یعنی صلوة و زکوة و صوم و حج و هیچیک از این چهار قبول

نشود مگر باین ولایت مذکور کما اینکه در قول امام صادق ٤ است

س - اگر این دو دسته این پنج واجب را دانستند در ندانستن باقی

آنچه رسول ص رسالت نموده معذورند

ج - بلی کما اینکه در قول خود رسول ص است

س - اسم این پنج واجب مذکور چیست

ج - اسم آنها دعائم یعنی ستونهای اسلام کما اینکه در قول امام صادق ٤ است

س - اگر هر يك از این دو دسته مذکور قصور یا تقصیر کرده باشند

در نماز مذکور تکلیف چیست

ج - شب دوشنبه پنجاه رکعت نماز میکنند مثل نماز صبح یعنی

بیست و پنج دور رکعت هر رکعت بیك حمد و يك قل هو الله و بعد یکصد

استغفر الله میگوید که کافی است از آنچه ترك نموده از نماز

س - اگر اسلام آورد قضاء نماز و روزه زمان کفر که فوت شده

لازم است

ج - لازم نیست کما اینکه در قول رسول ص است

س - چیزهای نجس در دین اسلام چند است

ج - گفته شد سابقاً که ده چیز است کما اینکه در قول امام

صادق ۴ است بول و غائط و منی و خون و مرده حیوانی که خون ریزنده داشته باشد و سگ و خوک و هر چه مسکر است مثل شراب و نحو آن و وقفاح و کافر

س - مراد از بول و غائط کدام است

ج - مراد بول و غائط انسان و حیوانیکه حرام گوشت باشد مگر

بول و غائط طفل که غذا خوار نشده باشد و حیوان پرند که پاك است بول و غائط این دو

س - مراد از منی چیست

ج - منی حیوان حرام گوشت چه انسان و چه غیر انسان

س - مراد از سگ و خوک چیست

ج - مراد سگ و خوک غیر دریائی است

س - مراد از وقفاح چه خواهد بود

ج - فقاعیست که غلیان داشته باشد باینکه بالا و پائین برود

و مراد از کافر کسی است که حجة ولو قول و خبر تقه و مؤمن باشد قائم شود بر او در امری از امور دینی و او قبول نکند کما اینکه در قول امام صادق ۴ است

س - چیز هائی که مطهر است چه چیز است

ج - آب است چه کثیر و چه قلیل مادامیکه تغییر نکرده بوصف

نجس از رنگ و بوی و طعم کما اینکه در قول امام صادق ۴ است پس هر چیز مننجس پاك میشود بآب بازالہ عین نجاست اگر عین داشته باشد

و اگر عین نداشته باشد بمجر در سیدن آب آن پاك میکند و کذا آتش مطهر است هر چیز مننجس را که مثل کچ و آهک و آجر مننجس باشد مثلاً کما اینکه در قول امام سابع ۴ است و خاک مطهر است از برای مخرج غائط مطلقاً و از برای مخرج بول اگر آب نباشد کما اینکه در قول امام صادق ۴ است و نیز زمین مطهر است از برای قدم و کفش با ازاله نجاست از آن کما اینکه در قول امام صادق ۴ است

س - نماز شکستن بعد از تکبیر گفتن چگونه است

ج - حرام است کما اینکه در قول امام صادق ۴ است

س - چه چیز نماز را باطل میکند

ج - عمدتاً حرف زدن و حدث از خود بیرون کردن مثل باد و روی از قبله گرداندن و قهقهه نمودن و گریه از برای امر دنیا نمودن کما اینکه در قول امام صادق ۴ است

س - نماز تا کجا تمام است

ج - تا بعد از سجده آخر و بلند کردن سر از سجود کما اینکه در

قول امام صادق ۴ است

س - اگر در اثناء نماز حدث مثلاً از شخص صادر شد بدون عمد نماز باطل است

ج - نماز باطل نیست بعد تحصیل طهارت میکند از موضع دست برداشته بنا میکند اگر کما اینکه در قول امام صادق ۴ است

س - میزان در صحت این دعائم مذکوره چه خواهد بود

ج - میزان در صحت جمیع اعمال شخص علم است که باشک و ظن عمل باطل است کما اینکه در قول امام صادق ۴ است

س - آیا عمل کردن بدساتیر مذکوره در این کتاب که جمیعاً از

قول امام عليه السلام است موقت است بحیوة

ج - این دستاویز مذکوره در این کتاب و امثال آن حیوة و ممات
ندارد بلکه از اول بلوغ شخص تا آخر عمر باید از آن تجاوز نکنند که تجاوز
از آن چه در حیوة و چه در ممات تجاوز از اهل عصمت و گفته‌های ایشان است

والحمد لله رب العالمین والصلوة علی خیرة الخلق و

آله اجمعین و اللعنة علی اعدائهم الی یوم الدین

تقریرات افضل عصر از عامه مؤمنین

بلاد و قری

